

Denunciant abusos. Buscant Respostes. El Tribunal Permanent dels Pobles i altres experiències per reclamar justícia

Dissabte 3 d'octubre de 2015, de 9h a 14h
Casa Amèrica de Catalunya
C. Còrsega 299, Barcelona.

Introducció

Aquesta jornada s'inscriu en el marc de la iniciativa [Ciutats Defensores dels Drets Humans](#) que cada any porta a Catalunya destacats activistes dels drets humans d'arreu del món per donar a conèixer les seves reivindicacions i les dificultats amb les que es topen a l'hora de treballar a favor de la pau, la justícia i els drets humans.

L'organitzen l'Institut Català Internacional per la Pau, Casa Amèrica Catalunya, l'Institut de Drets Humans de Catalunya, la Comissió Catalana d'Ajuda al Refugiat i l'Ajuntament de Sant Boi de Llobregat, en col·laboració amb la resta d'entitats i ajuntaments que formen part d'aquesta iniciativa.

L'objectiu de la Jornada és oferir un debat i una reflexió entorn a com donar visibilitat a diferents lluites a favor dels drets humans a partir de diverses experiències locals i internacionals, fent ús de les instàncies ja existents o proposant-ne de noves.

La Jornada té també per objectiu donar a conèixer, de la mà del seu secretari general, **Gianni Tognoni**, la feina realitzada pel Tribunal Permanent dels

Pobles i posar en relació aquesta institució amb les denúncies i lluites que exposaran activistes dels drets humans de diferents països: **Yolanda Oqueli** (Guatemala); **Helena Maleno** (Espanya/Marrocc); **Maryan Al Khawaja** (Bahrain) i **Ruth Munbi** (Kènia).

Per contextualitzar aquestes presentacions, la Jornada s'iniciarà amb una ponència a càrrec de **David Bondia**, president de l'Institut de Drets Humans de Catalunya, qui conduirà també el debat amb els diferents ponents.

Antoni Pigrau, vicepresident de l'Institut Català Internacional per la Pau i col·laborador del Tribunal Permanent dels Pobles, tancarà el debat amb unes reflexions personals i representant i ordenant les idees discutides, tot subratllant les recomanacions que podrien sortir de la trobada.

El format de la jornada està pensat per fomentar la discussió entre els ponents i facilitar el debat amb les persones a fila 0 i amb el públic.

Les intervencions es faran en català, castellà i anglès i hi haurà servei d'interpretació.

Cal confirmar assistència a activitats.icip@gencat.cat o al telèfon 93 554 42 86.

Programa de la Jornada

- 9h: Inscripcions i lliurament del material
- 9:30h: Inauguració a càrrec d'**Antoni Traveria**, director general de Casa Amèrica Catalunya, **Josep Mayoral**, alcalde de Granollers, i **Antoni Pigrau**, vicepresident de l'Institut Català Internacional per la Pau.
- 10h: *Davant de qui visibilitzar les víctimes invisibles?* Introducció a càrrec de **David Bondia**.
- 10h30: *Creació, trajectòria i oportunitats per al Tribunal Permanent dels Pobles.* **Gianni Tognoni**.
- 10h50: *Breu recorregut per diferents experiències de lluita pels drets humans.* **Yolanda Oqueli** (Guatemala), **Helena Maleno** (Espanya/Marrocc); **Maryan Al Khawaja** (Bahrain) i **Ruth Mumbi** (Kènia).
- 11:15h: Pausa cafè.
- 11:45h: Diàleg entre Gianni Tognoni i les quatre defensores dels drets humans.
- 12:30h: Intervencions des de fila 0 i debat amb els ponents.
- 13h: Debat obert amb el públic.
- 13:40h: Conclusions i recomanacions a càrrec d'**Antoni Pigrau**.
- 14h: Fi de l'acte.

Fila 0

Andrés Krakenberger, activista contra la pena de mort als Estats Units.
Padre Pedro Pantoja, defensor dels drets de les persones migrants en trànsit a Mèxic.

Claudia García Giraldo, defensora dels drets humans colombiana.
José Augusto Lingren, cònsol general de Brasil a Barcelona i antic cap de la Delegació Permanent del Brasil davant les Nacions Unides a Ginebra i a Nova York.

Informació sobre els ponents

Antoni Pigrau

Doctor en dret per la Universitat de Barcelona, actualment és catedràtic de Dret internacional públic i relacions internacionals a la Universitat Rovira i Virgili (Tarragona). És Director del Centre d'Estudis de Dret Ambiental de Tarragona (www.cedat.cat) i coordinador del grup de recerca consolidat de la Generalitat de Catalunya *Territori, Ciutadania i Sostenibilitat* (2014-SGR-294). Vicepresident de l'Institut Català Internacional per la Pau. Membre del Tribunal Permanent dels Pobles. Membre de l'*European Environmental Law Forum Advisory Board*.

Autor de nombroses publicacions científiques, és director de la *Revista Catalana de Dret Ambiental* (www.rcda.cat), coeditada per la Universitat Rovira i Virgili i la Generalitat de Catalunya; i corresponsal a Espanya del *Yearbook of International Humanitarian Law*, editat pel T.M.C. Asser Instituut.

David Bondia

Professor titular de Dret internacional públic de la Universitat de Barcelona, on ha impartit docència en Graus i estudis de Postgrau. També ha impartit la docència sobre el mecanisme de garantia establert pel Conveni Europeu de Drets Humans en diverses Universitats espanyoles i a la Universitat de Montpellier I i sobre la protecció internacional dels drets humans en diverses universitats estrangeres, entre elles les Universitats de Sofia, Sarajevo, Tuzla, Mostar, Mar del Plata i Flasco (Buenos Aires).

Entre les seves línies de recerca hi ha la protecció internacional dels drets humans, la jurisdicció penal internacional i el règim jurídic dels actes unilaterals dels Estats. És Director Executiu del Màster en Diplomàcia i Funció Pública Internacionals, membre fundador del *Réseau Méditerranéen de Formation et de Recherche en Droits de l'Homme* i membre del Patronat de la Fundació Solidaritat UB.

Gianni Tognoni

Amb una formació acadèmica que inclou la filosofia i la teologia a més de la medicina, disciplina a la que ha dedicat la seva activitat de recerca, va iniciar la seva carrera a l'àrea de farmacologia experimental i clínica a l'Institut Mario Negri de Milà en el que ocupà diverses responsabilitats fins assumir, l'any 2001, el càrrec de director al Consorzio Mario Negri Sud. Té un ampli ventall de publicacions que abasten des d'articles especialitzats a revistes d'alt impacte, fins manuals d'aplicació pràctica que s'han utilitzat amb èxit.

A mitjans dels anys setanta del segle XX va estendre la seva activitat de recerca a projectes de cooperació a l'Àfrica i l'Orient Mitjà i, més intensament, a Amèrica Central i Amèrica Llatina. Els problemes d'accessibilitat als recursos de salut als països empobrits i la relació entre salut i drets humans són un component important de la seva activitat de recerca i comunicació.

D'altra banda, la defensa i la promoció dels drets humans i dels pobles ha estat present en el seu recorregut durant més de 35 anys. Des del 1979 és secretari general del Tribunal Permanent dels Pobles, una organització internacional que actua per mitjà de la realització d'audiències públiques i de judicis en els casos més greus de violació dels drets humans i dels pobles.

Yolanda Oqueli

Activista mediambiental de San José del Golfo (Guatemala), líder comunitària de l'organització Frente Norte del Área Metropolitana (FRENAM – Resistencia La Puya). Aquest moviment de resistència pacífica lluita contra les empreses multinacionals extractives i, concretament, contra el projecte miner "El Tambor" als municipis de San José del Golfo i San Pedro Ayampuco. Protesten, d'una banda, perquè a les comunitats afectades pel projecte miner no se'ls va informar ni consultar abans de concedir la llicència tal i com estipula la llei; i, de l'altra, per les conseqüències mediambientals i sanitàries que ocasionaria l'extracció d'or, en especial al recurs de l'aigua.

Exmingua S.A. (Exploraciones Mineras de Guatemala) és qui disposa de la llicència d'explotació, empresa subsidiària de la canadenc RADIUS Gold en un primer moment i més endavant de la nord-americana, Kappes Cassiday & Associates. Aquest moviment de resistència pacífica és l'únic en tot el país que s'ha mantingut durant més de tres anys i que ha aconseguit frenar el projecte miner tot i haver estat concedida la llicència. El moviment va començar a organitzar-se el 2010 i al març de 2012 els habitants de la zona van decidir bloquejar l'entrada a la mina i van instal·lar "el plantón" de La Puya on fan torns de 24h per evitar que entri la maquinària i comenci l'explotació de la mina.

Degut al seu activisme i al rol de líder del moviment, Yolanda Oqueli està perseguida, amenaçada i ha estat víctima d'un intent d'assassinat. El 2012, després de participar en una manifestació pacífica en contra del projecte miner, Yolanda va ser tirotejada i una bala se li va allotjar molt a prop del fetge. Arran d'aquest fet, la Comissió Interamericana de Drets Humans va ordenar a les autoritats guatemalenques concedir serveis de protecció a Yolanda. Des de llavors, l'activista viu amb guardes de seguretat. Malgrat aquestes mesures, segueix patint persecucions constants i el govern de Guatemala li ha posat diverses demandes, d'entre les quals, la més greu és una demanda acusant-la de segrest. A més a més, autoritats polítiques del país han engegat campanyes de desprestigi i criminalització contra els integrants de La Puya i, en especial, contra les dones.

Helena Maleno

Activista del col·lectiu Caminando Fronteras, resident a Tànger (Marroc) que treballa per la defensa dels drets dels immigrants, especialment a la frontera de Ceuta i Melilla. Les principals línies de treball del col·lectiu són la sensibilització a través de la denúncia de la vulneració dels drets de la població subsahariana al Marroc, l'educació i la salut.

Concretament, Helena Maleno ha esdevingut la persona de contacte a la qual recorren els immigrants quan tenen qualsevol problema al Marroc, a la frontera o fins i tot a alta mar a bord de les pasteres.

Investigadora especialista en migracions i tràfic d'éssers humans, ha treballat també com a consultora independent per a Women's Link Worldwide, Save the Children i CEAR. Destaca la seva feina com a assessora en l'informe 2012 "La trata de seres humanos en España: víctimas invisibles" del Defensor del Pueblo.

Autora del blog “Pandoras Invisibles” de Periodismo Humano, a través del qual denuncia les violacions dels drets humans que succeeixen en els trànsits migratoris amb una perspectiva de gènere i dimensió transnacional amb l'objectiu de construir un discurs més humà i de canvi. És autora també del documental “Frontera Sur” i co-guionista del documental “En el camino”, produït per Save the Children.

L'agost de 2014 Helena Maleno va ser agredida a Tànger arran d'un incident en què veïns marroquins armats van atacar a un grup d'immigrants subsaharians, davant la presència i la passivitat de la policia marroquí.

Maryan Al Khawaja

Jove activista de drets humans de Bahrain. Actualment és presidenta del Centre de Drets Humans de Bahrain (Bahrain Center for Human Rights) i codirectora del Centre de Drets Humans del Golf (Gulf Center for Human Rights). El 2012 va rebre el Premi de la llibertat de Freedom House.

Maryam Al-Khawaja va començar el seu activisme amb només 24 anys arran de les protestes de la primavera àrab a Bahrain el 2011. Va adquirir un rol rellevant, principalment per la seva transmissió en directe a través de Twitter de les protestes i les violacions de drets humans que s'hi cometien. Al març d'aquell any el Consell de Drets Humans de Nacions Unides la va convidar a participar a una taula rodona perquè donés a conèixer la situació dels drets humans a Bahrain. Precisament aquells dies van detenir al seu pare, Abdulhadi Al-Khawaja, destacat defensor dels drets humans de Bahrain i un dels líders de la primavera àrab. Des de llavors Maryam s'ha vist forçada a viure exiliada a Dinamarca i continua el seu activisme des de l'estranger. Ha realitzat nombroses entrevistes per a Democracy Now, la BBC, Al Jazeera, Frontline Defenders i participa en fòrums com el US-Islamic World Forum.

El seu pare, empresonat des de 2011 i condemnat a cadena perpètua, ha estat víctima de nombroses tortures i abusos. La seva germana, Zainab Al-Khawaja, també ha estat empresonada diversos cops pel seu activisme. Per la seva banda, Maryam va ser arrestada l'agost de 2014 quan va arribar a l'aeroport internacional de Bahrain per visitar al seu pare que estava en vaga de fam en aquell moment per protestar contra l'arrest i la detenció arbitrària. L'acusació contra Maryam va ser insultar al rei, participar en la campanya “Wanted for justice in Bahrain” i assaltar a un policia mentre l'estaven inspeccionant. Per aquest últim càrrec, va estar detinguda 7 dies sense poder comunicar-se amb el seu advocat. Finalment, va ser alliberada i a l'octubre va marxar de Bahrain. Tanmateix, el seu judici per “assaltar a un oficial de policia” va continuar i, el desembre de 2014 va ser condemnada *in absentia* a un any de presó.

Ruth Mumbi

Activista de drets humans keniana i gran defensora dels drets de les dones, especialment de les dones que viuen en situacions de vulnerabilitat als barris marginals de Nairobi. Ruth va néixer i continua vivint a Kiamaiiko situat a Mathare, el segon suburbi més gran de Nairobi. Fundadora i actual coordinadora de “Bunge la wamama mashinani” (Parlament de les dones), moviment popular que duu a terme campanyes per la justícia social i la rendició de comptes en diferents parts de Kènia. Aquest moviment també dona veu a les dones, les informa dels seus drets i lluita per millorar les condicions de feina, especialment, de les empleades domèstiques; promou un millor accés a la salut i, sobretot, mira de garantir els drets reproductius de les dones, així com també fomentar l'educació i facilitar l'accés a la justícia. Impulsora de Waremba Ni Yes, moviment de dones joves per donar suport a la nova constitució de Kènia i promoure els drets garantits a la Constitució.

A causa del seu activisme, Ruth Mumbi sofreix intimidacions i amenaces i ha estat detinguda i colpejada per la policia keniana i acusada d' "incitació a la violència" l'any 2011 arran de la seva participació en una manifestació pacífica en protesta per l'alt nombre de morts de dones embarassades a la sala de maternitat d'Huruma, un dels majors suburbis de Nairobi situat a Mathare.

El 2014 va ser una dels 6 finalistes d'entre els 90 candidats al Premi 2013 Defensors de Drets Humans en Risc de l'organització Frontline Defenders. I, actualment està becada pel Centre de Drets Humans de la Universitat de York.

Informació sobre el Tribunal Permanent dels Pobles

El Tribunal Permanent dels Pobles (TPP) es va constituir l'any 1979 gràcies a l'impuls de l'advocat italià Lelio Basso i seguint la línia del prestigiós Tribunal Russell. Neix de la idea que quan l'Estat i el Dret es posen al servei d'interessos sectorials o es converteixen en instruments d'opressió es fa necessària la creació d'un tribunal independent, capaç de donar resposta al sofriment dels pobles, en tots els àmbits de la societat.

El TPP és doncs un tribunal ètic internacional de caràcter no governamental que té com a principal referent la Declaració Universal dels Drets dels Pobles, coneguda també com a Carta d'Alger (1976). Està format per experts de reconeguda autoritat moral de diferents països, disciplines i horitzons ideològics. El Tribunal examina causes de violació dels drets fonamentals dels pobles, determina si, efectivament aquests drets han sigut violats i denuncia davant de la opinió pública internacional als autors dels abusos. Actua sempre a demanda de la societat civil dels països examinats i són precisament les entitats socials del país les que organitzen les audiències.

El TPP no només es fixa en les violacions dels drets dels pobles, minories i persones que hagin comès els Estats sinó també en aquelles comeses per grups no-estatsals o organitzacions privades.